

development of practical recommendations for improving the management of commercial activities of airlines in Ukraine in today's market environment.

Intercontinental integration of civil aviation actors and the transition to market conditions of operation regulates the new conditions of the airlines. Most airlines of Ukraine exist in the absence of funds, outdated fleet of aircraft, imperfect management, which accordingly leads to the loss of airlines ability to function effectively. The article, explores and specifies the methods of applying economic analysis and business planning as the basic elements for assessing the investment attractiveness of Ukrainian airlines in terms of intercontinental integration. Practical recommendations for improving the efficiency of commercial airline business management in Ukraine under the conditions of European integration are given.

The analysis of literary sources has made it possible to concretize that the problem of system city and elaboration of the issues of evaluation and management of investment attractiveness of airlines using economic analysis and business planning related to the reflection of new trends in the development of world air transport is insufficient and does not meet the requirements of the practice of modern world aviation.

The article proposes ways of applying elements of economic analysis and business planning as a mechanism for managing investment attractiveness and developing practical recommendations for increasing the efficiency of commercial activity of Ukrainian airlines in modern conditions. Prospects for further research in this area are defining and substantiating the principles and methods of managing the investment attractiveness of aviation enterprises of civil aviation in accordance with the aspects and requirements presented in the business plan.

airline, business planning, economic analysis, investment attractiveness, management

Одержано (Received) 08.05.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.06.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.06.2018

УДК 334

JEL Classification H21; K34; L2

DOI: 10.32515/2413-340X.2018.33.226-235

О. В. Шелковникова, доц., канд. екон. наук

Приватне підприємство „КОМПАНИЯ ШЕЛС”, м. Київ, Україна

В. С. Шелковникова

Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Привабливість підприємницької діяльності в Україні та за її межами: організаційний та податковий аспекти

У статті розглянуто найбільш привабливі країни для ведення підприємницької діяльності з точки зору її організації та оподаткування, а також визначено найпривабливішу країну для наших підприємців. Проведено порівняльний аналіз діяльності суб'єктів підприємництва в Естонії та Україні з питань відкриття та керування підприємством, організації розрахунків та діючих систем оподаткування. З'ясовано позитивні риси підприємництва в Україні та окреслено коло невирішених проблем. На основі успішного досвіду Естонії розроблено пропозиції щодо покращення привабливості діяльності суб'єктів вітчизняного підприємництва

підприємницька діяльність, організаційні особливості, системи оподаткування, досвід закордонних країн, привабливість підприємництва

Е.В. Шелковникова, доц., канд. екон. наук

Частное предприятие „КОМПАНИЯ ШЕЛС”, г. Киев, Украина

В.С. Шелковникова

Киевский Национальный Университет имен Тараса Шевченко, г. Киев, Украина

Привлекательность предпринимательской деятельности в Украине и за ее пределами: организационный и налоговый аспекты

В статье рассмотрены наиболее привлекательные страны для ведения предпринимательской деятельности с точки зрения ее организации и налогообложения, а также определена наиболее привлекательная страна для наших предпринимателей. Проведен сравнительный анализ деятельности субъектов предпринимательства в Эстонии и Украине по вопросам открытия и управления предприятием, организации расчетов и действующих систем налогообложения. Определены позитивные черты предпринимательства в Украине и очерчен круг нерешенных проблем. На основе опыта Эстонии разработаны предложения относительно улучшения привлекательности деятельности субъектов отечественного предпринимательства.

предпринимательская деятельность, организационные особенности, системы налогообложения, опыт зарубежных стран, привлекательность предпринимательства

Постановка проблеми. Загальна проблема полягає у тому, що значна кількість засновників малого та середнього бізнесу України рано чи пізно приймають та реалізують рішення про відкриття підприємств за межами нашої країни як в США, так і в країнах Євросоюзу. Про це свідчать запити наших підприємців щодо відкриття бізнесу в певних країнах [17], багато пропозицій Інтернет посередників [1; 4], які виконують та консультують таке відкриття, а також відгуки підприємців про результати їх діяльності за кордоном [5]. Як результат, з України відбувається: по-перше, витік вітчизняного капіталу у вигляді статутних фондів внесених у відкриття підприємств за кордоном та, по-друге, недоотримання доходів бюджетом у вигляді податків від прибутків (доходів) від реалізованих за межами нашої країни бізнес-ідей наших підприємців. В першому випадку, розвиток економіки уповільнюється тому, що капітал працює на іншу країну. У другому випадку, втрати бюджету від реалізації вітчизняних бізнес-проектів на території інших країн не дають забезпечити економічне зростання та реалізацію нагальних видатків нашої країни. Отже, актуальним постає питання, яким чином створити привабливе середовище для розвитку підприємницької діяльності в нашій країні?

Будь-який підприємець в ринковій економіці розуміє, що його бізнес буде рентабельним лише за умови виробництва продукції (послуг), яка є конкурентноспроможною. Тому такий підприємець досліджує особливості бізнесу конкурентів, вивчає позитивні здобутки та на цій основі покращує свої умови виробництва (реалізації) і, як наслідок, підвищує прибутковість. Аналогічні підходи мають застосовуватися не лише на мікро, а і на макрорівні, тобто у відношенні конкуренції країн. Вирішити вище окреслену проблему на рівні держави можливо лише шляхом достатнього та всебічного системного вивчення внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на привабливість підприємницької діяльності як у нас, так і за кордоном. При цьому актуальними напрямками дослідження мають бути: організаційні-правові особливості, валютний контроль, штрафні санкції за порушення, податкове навантаження, порядок електронних розрахунків та інші. Серед таких чинників не останнє місце належить системам оподаткування, які на наш погляд, підлягають першочерговому детальному дослідженню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження проблематики підприємницької діяльності в Україні з оглядом на досвід зарубіжних країн здійснили чимало авторів. Так, Кашубою Я. М. [6] висвітлено систему оподаткування як чинник активізації підприємницької діяльності в Японії та Україні. Кміть В.М. [7] розглянув зарубіжний досвід податкового стимулювання підприємництва в різних країнах, що можна застосувати в наших реаліях. Л.В. Рібун, Г.А. Лех, І.М. Васькович [12] приділили увагу зарубіжному досвіду розвитку малого бізнесу, який є підґрунтям для розвитку підприємницької діяльності в нашій країні. Автори наводять багато важливих проблемних питань, висновків та пропозицій щодо покращення підприємницького клімату в Україні, які заслуговують на увагу та можуть бути основою для подальшого дослідження.

Проте, Інтернет видання з питань ведення бізнесу за кордоном надають виключно позитивні висновки щодо підприємницької діяльності та систем оподаткування, натомість про Україну говориться як про взагалі не привабливу та мало перспективну країну. Так, наприклад, в Інтернет виданні зазначається, що основна перевага ведення власної справи за кордоном полягає в тому, що бізнес там більш-менш передбачуваний, а законодавчі акти стабільні [3]. Інше видання наголошує, що для українських підприємців відкрити бізнес в Європі означає унікальну можливість виходу на європейський ринок, стабільний розвиток компанії, динамічний прибуток. Більшість країн Європейського союзу мають лояльну політику в питанні іноземного капіталу, оформлення фірми іноземними громадянами, так як більша частина бюджету таких країн складається з надходжень саме від підприємств, заснованих іноземцями [4]. У третьому джерелі зустрічаємо твердження, що на сьогодні відкриття нерезидентних компаній - актуальний крок, оскільки на даному етапі економічного розвитку український бізнес як ніколи потребує виходу на нові ринки, освоєння нових механізмів роботи, інтеграції у міжнародну торгівлю та досягнення максимального економічного ефекту [9]. Проте, вказані джерела мають або загальний характер без аналітичного матеріалу та доказових висновків або наводяться певні переваги у вигляді переліку привабливих процентних ставок за податками. Отже питання привабливості підприємницької діяльності за кордоном для вітчизняного бізнесу залишаються не достатньо вирішеними.

Постановка завдання. Завданням статті є дослідження й аналіз привабливості підприємницької діяльності за кордоном для вітчизняного бізнесу та розробка на цій основі дієвих пропозицій щодо покращення умов здійснення діяльності на території України для наших підприємств.

Виклад основного матеріалу. Підприємці, досліджуючи конкурентів за бізнесом, виділяють за певними умовами з великої кількості респондентів найбільш „реальних” та „близьких”. Отже, і ми для більш глибокого аналізу виберемо країну за досвідом якої в кінцевому висновку можливо запропонувати для України стимулюючі чинники та заходи розвитку вітчизняного бізнесу без його „витікання” за межі нашої країни.

Дослідження питання відкриття підприємств українцями за кордоном відбувалося в двох напрямках: бізнес в США та в Євросоюзі. Стосовно першого напрямку слід сказати, що підприємці діляться своїми висновками, що планували витратити 250 тисяч доларів на бізнес в США і вийти на окупність через півроку, але не змогли передбачити деяких важливих речей, що спонукало до вливання додаткових коштів. Крім того, в цій країні дуже дорогі працівники, великі податки, а також, виключно довготермінова оренда офісів [11]. Стосовно європейського напрямку слід сказати, що в багатьох країнах Євросоюзу не обов'язково наймати як мінімум 3-4 чоловік на роботу і сплачувати їм зарплату 70-100 тис. доларів на рік, як в США для ведення успішного бізнесу. Наприклад, в прибалтійських країнах середня річна зарплата становить 12 тис.євро [14]. А податок на прибуток варіює від 19% до 30%, в той час як в США від 30% до 40%. Таким чином, нами зроблено висновок про те, що Євросоюз більш привабливий для наших підприємців, тому що не потребує значних первинних фінансових вкладень, що важливо для малого та середнього бізнесу.

Подальший аналіз привабливості європейських країн для нашого підприємництва, дозволив з'ясувати, що серед лідерів країн, де легко відкрити та вести власну справу, виділяють Ірландію, Естонію і Швецію [2]. Крім того, згідно досліджень МБРР-МАР [13] систем оподаткування країн, рейтинг оподаткування вказаних країн 4, 14 та 27 відповідно зі 190 респондентів. Україна в рейтингу

"Оподаткування 2018" піднялася на 43 позицію з 190 країн порівняно з 84 місцем за результатами в рейтингу "Оподаткування 2017" [16].

Дослідження різноманітних періодичних джерел за 2017-2018 роки вказує на те, що саме Естонія останнім часом все більше приваблює наших співвітчизників. Ірландія і Швеція також мають свої переваги, але там не поширена російська мова так, як у Естонії, і є ряд інших чинників, які українцям подобаються у Естонії більше, а саме: середня заробітна платня найманим працівникам менша в 4 рази ніж у Ірландії та Швеції; відсутність податку на прибуток до розподілу; ставка ПДВ (20%) менша ніж у Ірландії (23%) та у Швеції (25%); ставка податку на доходи фізичних осіб складає 20%, а у Ірландії максимальна ставка - 41%, у Швеції максимальна ставка також складає 57%.

Українці посідають перше місце за кількістю зареєстрованих юридичних осіб в Естонії - вже 314 українських компаній за допомогою карти е-резидента змінили прописку на естонську. А на розгляді в департаменті поліції та прикордонній охороні цієї країни перебувають ще понад 1600 заяв із проханням про е-резидентство від наших співгромадян [17].

Таким чином, наше дослідження звужується до порівняння особливостей ведення бізнесу в Естонії та Україні. За результатами аналізу можна виділити наступні важливі моменти:

- наявність карти е-резидента, що дозволяє іноземцю користуватися державними послугами Естонії через мережу Інтернет незалежно від місця перебування. За допомогою карти е-резидента можна віддалено реєструвати компанії та керувати ними, підписувати електронні документи та договори, перевіряти справжність підписаних документів, користуватися онлайн-банкінгом, Pay-Pull і дистанційно проводити грошові перекази. Зареєструвати компанію при наявності карти е-резидента в Естонії можна за добу. Додатково до компанії можна дистанційно відкрити банківський рахунок в Естонії. Фактично карта е-резидента – це щось подібне до електронного цифрового підпису в Україні. На початку 2018 року Мін'юст України повідомив про запровадження нових стандартів ідентифікації громадян, включаючи Mobile ID. Це технологія, яка дає можливість ідентифікувати особу через мобільний телефон. Завдяки механізму електронної ідентифікації Mobile ID українці зможуть отримувати через Інтернет державні послуги, посвідчувати документи, які матимуть таку ж силу, як і паперові з печаткою та підписом, користуватися комерційними сервісами. Також громадяни зможуть відкрити, внести зміни чи закрити бізнес; отримати виписки з реєстру нерухомості й бізнес-реєстру; отримати електронні послуги у земельній сфері тощо [15];

- корпоративний податок на прибуток становить 0% у випадку, коли фірма в Естонії не розподіляє прибуток між власниками в кінці звітного періоду, а також, якщо прийнято рішення вкласти прибуток в бізнес або реінвестувати. Тобто якщо компанія якийсь час не виплачує дивіденди, то й податок на прибуток не сплачується. В Україні є податок на прибуток 18% та єдиний податок 5% (або 3% платник ПДВ). Проте, Український уряд схвалив законопроект на початку жовтня 2017 року щодо скасування старого податку на прибуток. Планується замінити його з 1 січня 2019 року податком на виведений капітал [8];

- якщо компанія не продає товари або послуги на території Естонії, приватним особам у ЄС або фірмам на території ЄС без VAT номера, то ПДВ у компанії йде за ставкою 0%. В Україні експортні операції також мають 0% ПДВ;

- якщо компанія не платить зарплату працівникам-резидентам Естонії, то податки за цим пунктом теж не виникають. Обов'язку платити зарплату членові правління естонської компанії немає, і якщо не розподіляються накопичені прибутки,

то податки теж не виникають. В Україні треба платити мінімальну зарплату хоча б директору, якщо підприємство діюче, і директор не є власником, що працює на безоплатній основі;

- привабливим у Естонії є відсутність валютного контролю, а також жорстких каральних заходів щодо сплати податків і подачі звітності, останні замінені на попереджувальні повідомлення-листи. В Україні Нацбанк видав проект Закону про валюту, який передбачає ліберальну модель валютного ринку [10], а саме: повна відсутність валютних обмежень, принцип "дозволено все, що не заборонено", а також прості повідомлення НБУ про операції замість отримання дозволів. При умові доопрацювання проект може стати суттєвим кроком уперед для економіки України. Він може допомогти компаніям інтегруватися у глобальні ринки, підштовхнути експорт, стати рушійною силою розвитку фінансового ринку;

- дані рейтингу "Оподаткування-2018" свідчать, що річні витрати часу на облік та звітність в Естонії складає 50 годин, а на підготовку і подання податкової звітності в Україні в середньому потрібно 327,5 години на рік, тоді як в ЄС цей показник – 161 година, а загальний світовий – 240 годин.

Перелічені особливості естонського бізнесу дійсно є суттєвими і приваблюють наших підприємців, проте чи дійсно починати бізнес в Естонії вигідніше в податковому сенсі ніж в Україні. Щоб зробити належні висновки проаналізуємо ставки основних податків двох країн (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні податки та збори Естонії й України станом на 2018 рік

Податки	Естонія	Україна
податок на прибуток, %	0	18
податок з обороту (VAT) в певних випадках, %	20; 9; 0	20; 7; 0
соціальний податок, %	33	22
прибутковий податок на оплату праці, %	20	18
податок на дивіденди, %	20	5; 9; 15; 18
податок на безробіття (для працівника), %	1,6	0
податок на безробіття (для підприємства), %	0,8	0
військовий збір, %	0	1,5
розмір не оподаткованого прибутковим податком доходу з 1 січня 2018 року (дохід до якого застосовується соціальна пільга за ПДФО з 1 січня 2018 року)	500 євро	2470грн
мінімальна зарплата з 1 січня 2018 року	500 євро	3723грн

Джерело: розроблено авторами.

Наступний етап порівняльного аналізу передбачає розрахунок кінцевих фінансових результатів діяльності підприємців нашої країни, що можуть працювати в Естонії та в Україні, за двома моделями: в першому випадку - нараховуючи зарплату резидентам Естонії (табл. 2); в другому випадку - сплачуючи зарплату найманим працівникам за межами Естонії (табл. 3).

Таблиця 2 – Результати діяльності та оподаткування в Естонії та Україні за умови нарахування заробітної плати працівникам, які знаходяться на відповідних територіях

Показник		ЕСТОНІЯ	УКРАЇНА	РІЗНИЦЯ	
1	Виручка за рік	4000000	4000000	-	
2	Витрати	РАЗОМ	325980	301200	24780
		зарплата	210000	210000	0
		соціальний внесок 33% та 22% відповідно	69300	46200	23100
		безробіття збір 0,8%	1680	0	1680
		відрядження	45000	45000	0
3	Податок на прибуток або дохід (5% єдиного податку для спрощенців в Україні)	0	200000	-200000	
4	Прибуток до розподілу	3674020	3498800	175220	
5	Податок на дивіденди (відповідно 20% та 9% для спрощенців)	734804	314892	419912	
6	Військовий збір 1,5 %		52482	-52482	
7	На руки дивідендів фізичній особі	2939216	3131426	-192210	

Джерело: розроблено авторами.

Таблиця 3 – Результати діяльності та оподаткування в Естонії та Україні за умови нарахування заробітної плати працівника, що знаходяться за межами Естонії

Показник		ЕСТОНІЯ	УКРАЇНА	РІЗНИЦЯ	
1	Виручка за рік	4000000	4000000	-	
2	Витрати	РАЗОМ	297000	301200	-4200
		зарплата (або послуги фізичної особи нерезидента)	210000	210000	0
		соціальний внесок 22%		46200	-46200
		ПДВ на імпорт послуг нерезидента 20% (зарплата працівникам, що працюють за межами Естонії)	42000		42000
		відрядження	45000	45000	
3	Податок на прибуток або дохід (5% єдиного податку для спрощенців в Україні)	0	200000	-200000	
4	Прибуток до розподілу	3703000	3498800	204200	
5	Податок на дивіденди (відповідно 20% та 9% для спрощенців)	740600	314892	425708	
6	Військовий збір 1,5%		52482	-52482	
7	На руки дивідендів фізичній особі	2962400	3131426	-169026	

Джерело: розроблено авторами.

Як видно з таблиці 1, найбільшою перевагою естонської податкової системи є відсутність податку на прибуток, що подобається не лише нашим співвітчизникам, але і підприємцям інших країн. Відсутність податку на прибуток до розподілу дозволяє розвивати бізнес, спрямовуючи увесь прибуток на розширення справи, і лише при виплаті дивідендів засновникам вони оподатковуються за ставкою 20%. Аналогічний підхід до оподаткування прибутку, на наш погляд, має бути застосовано і в нашій країні, що дозволить підприємцям розширяти свою діяльність за рахунок збільшення вкладень майже одну п'яту від прибутку минулого періоду, що буде залишатися в їх розпорядженні. В той же час такий підхід спростить порядок ведення обліку та формування звітності в частині визначення фінансового результату.

Усі інші податки в нашій країні (не рахуючи військового збору) нижчі ніж у Естонії, що характеризує нашу систему як більш податково привабливу, тому їх розмір має залишатися незмінним. Так податок на доходи фізичних осіб в Естонії 20%, а в Україні 18%. Соціальний внесок в Естонії становить 33%, а в нашій країні - 22%.

Крім того, податок на дивіденди в Україні має різні ставки від конкретної ситуації при цьому найбільша 18%, а у Естонії єдина - 20%. Стосовно мінімальної заробітної плати слід сказати, що її розмір має зростати та спрямовуватися до рівня естонської 500 євро, тому що фактично такий нормативно закріплений рівень мінімальної зарплати забезпечить виведення тіньової її частини та збільшить надходжень до бюджету нашої країни. Звичайно таке зростання має бути поступовим та економічно зваженим і обґрунтованим.

Крім того, в якості переваги нашої податкової системи слід виділити наявність єдиного податку (3% або 5%), який звільняє наших підприємців від сплати певних податків та значно спрощує порядок обліку та звітності підприємств, що відносяться до малого бізнесу. Для початку бізнесу такий підхід дуже важливий тому, що забезпечує „спрощенням” можливість наростити свої обороти до рівня середніх та великих підприємств, які „можуть собі дозволити” платити ПДВ та податок на прибуток в діючих розмірах.

Таким чином, проаналізуємо ситуацію в двох варіантах: відкриття бізнесу в Естонії та відкриття юридичної особи „спрощенця” в Україні. Який варіант виявиться більш доцільним для наших підприємців?

З результатів таблиці 2 видно, що за результатами підприємницької діяльності в Естонії підприємець може отримати на руки дивідендів після сплати податків на 192,2 тис. грн. менше ніж в Україні, за умови отримання однакового доходу в 4 млн. грн. та нарахування зарплати працівникам резидентам Естонії та України відповідно у розмірі 15000 грн. в місяць.

Але, як показує дослідження, багато підприємців, уникаючи сплати соціального внеску в Естонії в розмірі 33%, відкривають підприємство і не наймають працівників резидентів Естонії, а виплачують зарплатню працівникам, які перебувають за межами цієї країни у вигляді послуг. Це зменшує податкове навантаження, тому що в даному випадку сплачується податок на додану вартість 20% на імпорт послуг, що на 13% менше соціального внеску. Проаналізуємо таку ситуацію на цифрових прикладах в таблиці 3. За результатами аналізу бачимо, що дивідендів в Естонії засновник після сплати податків отримає 2,96 млн. грн., а в Україні – 3,13 млн. грн., що на 169,0 тис. грн. більше ніж в Естонії. Отже, як і в першому випадку, при сплаті заробітної плати на території Естонії, так і в другому – при сплаті зарплати у вигляді послуг за межі Естонії, дивіденди підприємця будуть менші, ніж в Україні, що свідчить про доцільність відкриття та ведення малого бізнесу саме в нашій країні за спрощеною системою.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дає змогу констатувати, що підприємницька діяльність в Україні має ряд позитивних рис: знижено податковий тиск завдяки впровадженню ЕСВ у розмірі 22%, створено вигідні умови ведення обліку й оподаткування для малих підприємств-спрошених, започатковано впровадження Mobile ID, розроблено законопроект щодо заміни податку на прибуток податком на виведений капітал та законопроект про валютні операції.

Проте є багато невирішених питань, що обмежують подальший розвиток підприємництва: повільне впровадження механізму дії електронного цифрового підпису, суттєвий податковий тиск на оподаткування прибутку підприємств до розподілу, складність ведення обліку та формування звітності платників податку на прибуток, жорсткий валютний контроль, неможливість вільно проведення розрахунки за різними платіжними системами, значні штрафні санкції.

На підставі проведеного дослідження та з урахуванням аналізу досвіду Естонії нами розроблено наступні пропозиції щодо покращення привабливості підприємницької діяльності в Україні, а саме: забезпечити оперативну реалізацію на державному рівні можливості користуватися електронними системами для підприємництва за допомогою електронного цифрового підпису; розробити дієві заходи прискорення впровадження податку на виведений капітал замість податку на прибуток на підставі розробленого урядом законопроекту; здійснити спрощення процедур ведення обліку та формування звітності внаслідок виконання заходів щодо ліквідації податку на прибуток до розподілу; виконати узгодження та реалізацію законопроекту про валютні операції запропонованого НБУ; забезпечити впровадження вільних розрахунків за відомими платіжними системами світу; знизити штрафні санкції щодо організаційних і податкових питань підприємницької діяльності на підставі розробки та реалізації механізму першочергового попередження.

Подальші дослідження доцільно вести у напрямку розробки конкретних детальних заходів з реалізації запропонованих пропозицій, а також у поглибленні дослідження у напрямку аналізу більш дієвих механізмів розвитку підприємництва у країнах, що мають позитивний досвід розвитку економіки.

Список літератури

1. Бізнес в Естонії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hochusvalit.com/biznes/biznes-v-estonii>.
2. Бізнес в Європі 2017: в якій країні відкрити свою справу? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://closeurope.com/biznes-v-evrope/>.
3. Бізнес за кордоном: яку країну обрати? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://olans.com.ua/2017/06/28/бізнес-за-кордоном-яку-країну-обрати/>.
4. Відкрити бізнес в Європі. Бізнес-імміграція до Європи українців [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://krok-v-ec.com.ua/uk/biznes/>.
5. Голодрига Ю. Як українці створюють власний бізнес за кордоном: реальні історії [Електронний ресурс] / Ю. Голодрига. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2016/01/11/168227-ukrayinci-stvoruyut-vlasnyu-biznes-kordonom-realni-istoriyi>.
6. Кашуба Я. М. Система оподаткування як чинник активізації підприємницької діяльності в Японії та Україні [Текст] / Я.М. Кашуба // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №3(7). – С.133–138.
7. Кміть В.М. Зарубіжний досвід податкового стимулювання підприємництва [Текст] / В.М. Кміть // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – №3(08). – С.265–269.
8. Мінфін розробив законопроект щодо податку на виведений капітал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin--rozrobyv-zakonoproekt-shchodo-podatku-na-vyvedenyi-kapital?category=dohidna-politika&subcategory=podatki>.
9. Найбільш вигідні з точки зору податків країни Європи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://fru.ua/ua/events/naibolee-vygodnye-s-tochki-zreniya-nalogov-strany-evropy>.
10. Новий закон про валюту від НБУ: до чого готуватися Україні [Електронний ресурс] – Режим

- доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/17/628105/>.
11. Прокина Н. Как открыть компанию в США [Електронний ресурс] / Н. Прокина. – Режим доступу: <http://www.the-village.ru/village/business/management/169967-kak-otkryt-kompaniyu-v-ssha>.
 12. Рібун Л.В. Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу [Текст] / Л.В. Рібун, Г.А. Лех, І.М. Васкович // Економічні проблеми макроекономічного та регіонального рівнів. - Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – С.230–235.
 13. Рейтинг стран по налогообложению [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/data/exploretopics/paying-taxes>.
 14. Средние зарплаты в Европе: уровень зарплат по странам Евросоюза, таблицы зарплат в 2018, 2017 году [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tu-geld.de/salary/europe.html>.
 15. Центр адмінпослуг буде в телефоні кожного українця завдяки технології Mobile ID [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vobu.ua/ukr/analytics/news/item/tsentr-adminposlugh-bude-v-telefoniko-zhnoho-ukraintsia-zavdiaky-tekhnohii-mobile-id>.
 16. Україна вдвічі покращила свої позиції у рейтингу оподаткування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/11/21/631393/>.
 17. Ясинчук Л. Бізнес в Україні, податки в Естонії [Електронний ресурс] / Л. Ясинчук. – Режим доступу: <http://expres.ua/news/2018/01/07/279541-biznes-ukrayini-podatky-estoniyi-pryvablyuye-nashyh-pidpruyemciv-ciy>.

References

- 1 Biznes v Estonii [Business in Estonia]. *hochusvalit.com*. Retrieved from <http://hochusvalit.com/biznes/biznes-v-estonii> [in Ukrainian].
- 2 Biznes v Yevropi 2017: v yakii kraini vidkryty svoiu spravu? [Business in Europe 2017: in what country better to open the business?]. *closeurope.com*. Retrieved from <http://closeurope.com/biznes-v-evrope/> [in Ukrainian].
- 3 Biznes za kordonom: yaku krainu obraty? [Business abroad: what country to choose?]. *olans.com.ua*. Retrieved from <http://olans.com.ua/2017/06/28/biznes-za-kordonom-iaku-krainu-obraty/> [in Ukrainian].
- 4 Vidkryty biznes v Yevropi. Biznes-immihratsiia do Yevropy ukrainsiv [To open business in Europe. Ukrainians business-immigration in Europe]. *krok-v-ec.com.ua*. Retrieved from <http://krok-v-ec.com.ua/uk/biznes/> [in Ukrainian].
- 5 Holodryha, I. (2016). Yak ukrainsi stvoriliu vlasnyi biznes za kordonom: realni istorii [How Ukrainians create own business abroad: the real histories]. *expres.ua*. Retrieved from <http://expres.ua/main/2016/01/11/168227-ukrayinci-stvoryuyut-vlasnyy-biznes-kordonom-realni-istoriyi> [in Ukrainian].
- 6 Kashuba, I. M. (2010). Systema opodatkovannia yak chynnyk aktyvizatsii pidpriemnytskoi diialnosti v Yaponii ta Ukraini [The taxation system like a factor of activation the entrepreneurial activity in Japan and Ukraine]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu - Announcer of the Zaporizhzhya national univerity, №3(7)*, 133-138 [in Ukrainian].
- 7 Kmit, V.M. (2017). Zarubizhnyi dosvid podatkovoho stymuliuвання pidpriemnytstva [Foreign experience of enterprise tax stimulation]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – East Europe: economy, business and management, №3(08)*, 265-269 [in Ukrainian].
- 8 Minfin rozrobiv zakonoproekt shchodo podatku na vyvedenyi kapital [Minfin worked out a bill in relation to the shown out capital tax]. *www.minfin.gov.ua*. Retrieved from <https://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin--rozrobiv-zakonoproekt-shchodo-podatku-na-vyvedenyi-kapital?category=dohidna-politika&subcategory=podatki> [in Ukrainian].
- 9 Naibilsh vyhidni z tochky zoru podatkov krainy Yevropy [The best advantageous at the point of view of taxes in European countries]. *fru.ua*. Retrieved from <http://fru.ua/ua/events/naibolee-vygodnye-s-tochki-zreniya-nalogov-strany-evropy> [in Ukrainian].
- 10 Novyi zakon pro valiutu vid NBU: do choho hotuvatysia Ukraini [New law on currency from NBU: to what Ukraine should be prepared]. *www.epravda.com.ua*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/17/628105/> [in Ukrainian].
- 11 Prokina, N. (2014). Kak otkryt kompaniiu v SShA [How to open a company in the USA]. *www.the-village.ru*. Retrieved from <http://www.the-village.ru/village/business/management/169967-kak-otkryt-kompaniyu-v-ssha> [in Russian].
- 12 Ribun, L.V., Lekh, H.A., & Vaskovych, I.M. (2016). Zarubizhnyi dosvid rozvytku maloho biznesu [Foreign experience of development a small business]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy - Scientific announcer NLTU Ukraine, №26.2*, 230-235 [in Ukrainian].
- 13 Reitynh stran po nalohooblozheniyu [Rating of countries at taxation]. *russian.doingbusiness.org*. Retrieved from <http://russian.doingbusiness.org/data/exploretopics/paying-taxes> [in Russian].

- 14 Srednie zarplaty v Evrope: uroven zarplat po stranam Evrosoiuzy, tablitsy zarplat v 2018, 2017 godu [Average salaries in Europe: salaries` level in EU countries, wages in 2018, 2017]. *ru-geld.de*. Retrieved from <https://ru-geld.de/salary/europe.html> [in Russian].
- 15 Tsentr adminposluh bude v telefoni kozhnoho ukrainsia zavdiaky tekhnologii Mobile ID [The center of admin services will be in all Ukrainian telephones due to technology of Mobile ID]. *vobu.ua*. Retrieved from <http://vobu.ua/ukr/analytics/news/item/tsentr-adminposluh-bude-v-telefoni-kozhnoho-ukrainsia-zavdiaky-tekhnologii-mobile-id> [in Ukrainian].
- 16 Ukraina vdvichi pokrashchyla svoi pozysii u reitynhu opodatkuvannia [Ukraine twice improved the positions in taxation rating]. *www.epravda.com.ua*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/news/2017/11/21/631393/> [in Ukrainian].
- 17 Iasynchuk, L. (2018). Biznes v Ukraini, podatky v Estonii [Business in Ukraine, taxes in Estonia]. *expres.ua*. Retrieved from <http://expres.ua/news/2018/01/07/279541-biznes-ukrayini-podatky-estoniyi-pryvablyuye-nashyh-pidpryemciv-ciy> [in Ukrainian].

Olena Shelkovnykova, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Chief financial officer of a private enterprise "SHELS Company", Kyiv, Ukraine

Valeriia Shelkovnykova

Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine

Attractiveness of Entrepreneurial Activity in Ukraine and Out of Borders: Organizational and Tax Aspects

A lot of Ukrainian entrepreneurs sooner or later accept and make decisions to open a business outside the country. As the result, the economy development slows down, because the capital works for another country. In addition, budget losses from domestic business projects implementation on the territory of other countries do not provide economic growth and realization urgent expenses our country. The article's aim is study and analyze the attractiveness of entrepreneurial activity abroad for domestic business and develop on this basis effective proposals to improving the conditions for carrying out activities in Ukraine for our enterprises.

In the article are considered the most attractive countries for the conduct entrepreneurial activity at the point of organization view and taxation. During the research, the features of entrepreneurial activity of European countries, and also USA, were analyzed. In the result of analysis we found a country with the most optimal terms of doing business for our businessmen. The comparative analysis of business activity was conducted in Estonia and Ukraine at the questions of opening and management an enterprise, calculation organizations and taxation operating systems.

The enterprise positive lines were identified in Ukraine and the circle of unsolved problems was outlined. Suggestions were worked on the base of Estonian experience connected to improvement attractiveness for subjects of domestic business activity. The most significant proposals: ensure the operational realization possibility to use electronic systems by an electronic digital signature; develop effective measures to accelerate the introduction tax on capital withdrawn; simplify accounting and reporting procedures; coordinate and implement the draft law of foreign exchange transactions; ensure the free payments introduction with the world-known payment systems; reduce penalties and ensure the implementation mechanism of priority warning.

entrepreneurial activity, organizational features, taxation systems, experience of foreign countries, enterprise attractiveness

Одержано (Received) 01.03.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.05.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.05.2018